

DG Edukacja i Kultura
Program „Uczenie się przez całe życie”
Comenius

TBF – Ku lepszemu przyszłości – Edukacja jako miejsce promocji regionów Świętokrzyskiego i Abruzzo

Prawne aspekty funkcjonowania stowarzyszeń

Załącznik nr 3

Ogólna definicja

Na gruncie ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach

Przez stowarzyszenie rozumie się

- dobrowolne,
- samorządne,
- trwałe

zrzeszenie o celach niezarobkowych.

Dobrowolność:

- swoboda tworzenia stowarzyszenia,
- swoboda przystąpienia do stowarzyszenia,
- swoboda występowania ze stowarzyszenia,
- możliwość likwidacji stowarzyszenia,
- zakaz tworzenia stowarzyszeń przyjmujących zasadę bezwzględnego posłuszeństwa wobec członków.

Samorządność to samodzielność

w zakresie:

- określenia celów,
- określenia programów działania,
- określenia struktury organizacyjnej,
- uchwalania aktów wewnętrznych,
dotyczące działalności stowarzyszenia.

Trwałość

oznacza że:

- stowarzyszenie funkcjonuje w oderwaniu od egzystencji poszczególnych członków,
- zadania stowarzyszeń muszą być zadaniami długoterminowymi.

Zrzeszenie

to społeczna grupa o określonym celu ukierunkowanym na zaspokajanie określonych potrzeb zrzeszających się.

Niezarobkowe cele

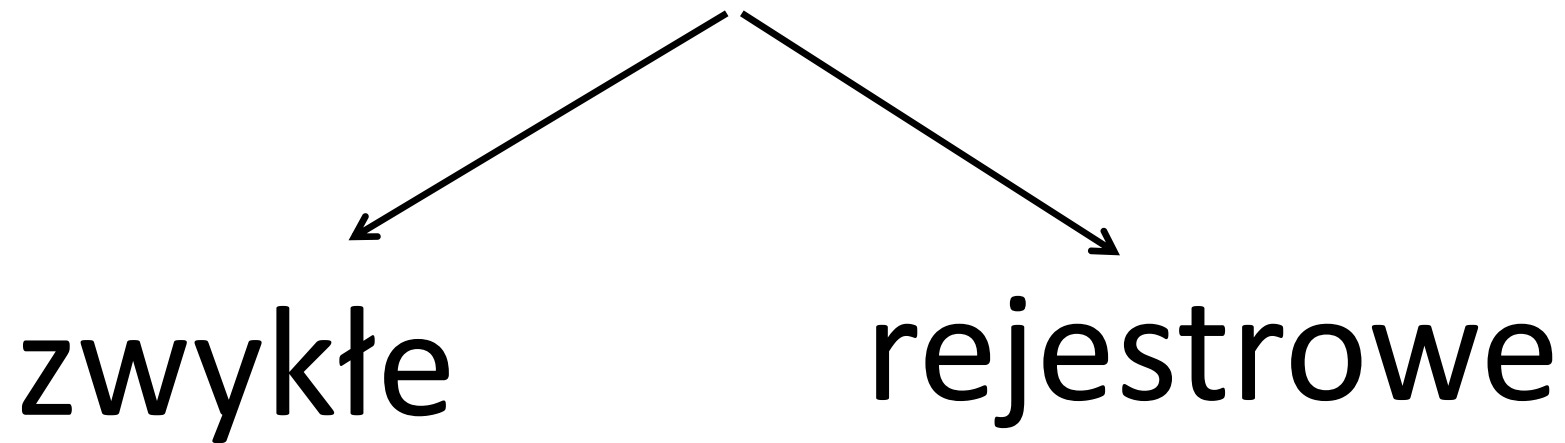
- nie oznaczają, że stowarzyszenia nie mogą prowadzić działalności gospodarczej przynoszącej zyski,
- oznaczają jedynie, że dochód stowarzyszenia nie może być dzielony między członków, lecz musi być przeznaczany na podtrzymywanie statutowych celów stowarzyszenia.

Działalność stowarzyszenia

Działalność stowarzyszenia opiera się na pracy społecznej członków.

Do prowadzenia swych spraw może zatrudniać pracowników.

Rodzaje stowarzyszeń

zwykłe :

- to zrzeszenie, które mogą utworzyć co najmniej 3 osoby
- nie posiada osobowości prawnej,
- podlega obowiązkowi pisemnego poinformowania o utworzeniu stowarzyszenia właściwego, ze względu na przyszłą siedzibę stowarzyszenia, organu nadzorującego,
- za zobowiązania związane z działalnością stowarzyszenia odpowiadają całym swoim majątkiem ci członkowie stowarzyszenia, którzy je zaciągnęli

rejestrowe:

- to zrzeszenie, które może utworzyć co najmniej 15 członków założycieli,
- posiada osobowość prawną,
- podlega wpisowi do Krajowego Rejestru Sądowego
- za zobowiązania stowarzyszenie odpowiada swoim majątkiem

stowarzyszenie zwykłe

- zasady funkcjonowania określone zostają w **regulaminie działalności**, który powinien także wskazywać:
 - nazwę,
 - cel,
 - teren działania i siedzibę,
 - środki działania,
 - przedstawiciela reprezentującego stowarzyszenie

stowarzyszenie rejestrowe

- zasady funkcjonowania określone zostają w **statucie**, który powinien wskazywać w szczególności:
 - nazwę stowarzyszenia, odróżniającą je od innych stowarzyszeń, organizacji i instytucji,
 - cele i sposoby ich realizacji,
 - teren działania i siedzibę,
 - sposób uzyskiwania środków finansowych oraz ustanawiania składek członkowskich,
 - sposób reprezentowania stowarzyszenia oraz zaciągania zobowiązań majątkowych, a także warunki ważności jego uchwał,

- sposób nabywania i utraty członkostwa, przyczyny utraty członkostwa oraz prawa i obowiązki członków,
- władze stowarzyszenia, tryb dokonywania ich wyboru, uzupełniania składu oraz ich kompetencje,
- zasady dokonywania zmian statutu,
- sposób rozwiązania się stowarzyszenia.
- ewentualnie strukturę organizacyjną i zasady tworzenia jednostek terenowych

zwykłe:

- działa przez przedstawiciela,
w praktyce jest to zazwyczaj Prezes ,
umocowany do działania przez
Zebranie Członków

rejestrowe:

- posiada trzy obligatoryjne organy:
 - walne zebranie członków
(zebranie delegatów)
 - zarząd
 - organ kontroli wewnętrznej
- mogą posiadać jeszcze inne
fakultatywne organy określone
w statucie np.:
 - sąd koleżeński

Stowarzyszenie zwykłe

nie może:

- powoływać swoich oddziałów terenowych,
- łączyć się w związki stowarzyszeń,
- zrzeszać osób prawnych,
- prowadzić działalności gospodarczej,
- przyjmować darowizn, spadków, zapisów, otrzymywać dotacji, korzystać z ofiarności publicznej.

Stowarzyszenie rejestrowe

może:

- powoływać swoich oddziałów terenowych,
- łączyć się w związki stowarzyszeń,
- zrzeszać osoby prawne,
- prowadzić działalność gospodarczą,
- przyjmować darowizny, spadki, zapisy, otrzymywać dotacje, korzystać z ofiarności publicznej.

**Kto może założyć
stowarzyszenie?**

Obywatele polscy
którym przysługuje pełna zdolność
do czynności prawnych
nie pozbawieni praw publicznych.

Wyjątek

wynika z ustawy o samorządzie
gminnym, zgodnie z którą
**gminy mogą tworzyć
stowarzyszenia**

Z tego punktu widzenia należy odróżnić
2 grupy stowarzyszeń:

1) stowarzyszenia osób fizycznych

2) stowarzyszenia gmin

Szczególnymi odmianami stowarzyszeń, oddzielnie skodyfikowanymi i mającymi specjalne cele, do których nie stosuje się przepisów Prawa o stowarzyszeniach, są w Polsce:

1. organizacje społeczne, działające na podstawie odrębnych ustaw lub umów międzynarodowych (np. Polski Czerwony Krzyż, Polski Związek Łowiecki, Związek Ochotniczych Straży Pożarnych, stowarzyszenia kultury fizycznej),
2. kościoły i inne związki wyznaniowe oraz ich osoby prawne,

3. organizacje religijne, których sytuacja prawna jest uregulowana ustawami o stosunku państwa do kościołów i innych związków,
4. komitety powstające w celu przygotowania wyborów Prezydenta RP, do Sejmu i Senatu, Parlamentu Europejskiego, samorządu terytorialnego,
5. partie polityczne.

Powołanie stowarzyszenia

(czynności niezbędne)

Porządek powołania stowarzyszenia

Stowarzyszenie zwykłe

1. Założyciele (co najmniej 3) na zebraniu założycielskim:
 - uchwalają nazwę i cele,
 - określają regulamin działalności,
 - wybierają siedzibę,
 - wybierają swojego przedstawiciela, który będzie reprezentował stowarzyszenie.

Stowarzyszenie rejestrowe

1. Założyciele (co najmniej 15) na zebraniu założycielskim
 - podejmują uchwałę o powołaniu stowarzyszenia,
 - uchwalają statut stowarzyszenia
 - wybierają komitet założycielski
 - wybierają władze stowarzyszenia (tj. Zarząd oraz organ kontroli wewnętrznej, np. Komisję Rewizyjnej)
 - wybierają Prezesa, Skarbnika i inne osób mające pełnić określone funkcje w zarządzie stowarzyszenia

2. Zgłaszają (pisemnie) utworzenie stowarzyszenia do organu nadzorującego – starosty właściwego ze względu na przyszłą siedzibę stowarzyszenia.

2. Komitet założycielski składa do właściwego ze względu na przyszłą siedzibę sądu prowadzącego rejestr podpisany przez wszystkich wniosek o rejestrację na specjalnym formularzu wraz z wymaganymi załącznikami - formularzami oraz następującymi dokumentami:

- statutem (2 egz.),
- protokołem z zebrania założycielskiego (2 egz.),
- listą członków założycieli (2 egz.),
- podjętymi na zebraniu uchwałami (2 egz.):
 - o powołaniu organizacji;
 - o wyborze Komitetu Założycielskiego;
 - o przyjęciu statutu;
 - o wyborze Zarządu;
 - o wyborze organu kontroli wewnętrznej,
- tytułem prawny do lokalu zajmowanego przez stowarzyszenie (np. umowa najmu, umowa użyczenia).

3. Stowarzyszenie zwykłe może rozpocząć działalność, jeśli w ciągu 30 dni od dnia uzyskania informacji o założeniu stowarzyszenia zwykłego, w starostwie powiatowym nie zostanie wydany zakaz jego działalności (np. z powodu niezgodności regulaminu z przepisami prawa).

➤ uwierzytelnionymi notarialnie albo złożonymi przed sędzią lub upoważnionym pracownikiem sądu wzorami podpisów osób upoważnionych do reprezentowania stowarzyszenia (osoby te określa statut).

3. Sąd obowiązany jest:

- rozpatrzyć wniosek niezwłocznie, nie później jednak niż w ciągu 3 miesięcy od jego złożenia,
- doręczyć dokumenty organowi nadzorującemu, który ma prawo wypowiedzieć się w ciągu 14 dni od daty doręczenia, a nawet przystąpić do postępowania,
- wydać postanowienie o zarejestrowaniu stowarzyszenia lub odmowie rejestracji.

**Kto może należeć do
stowarzyszenia?**

Do stowarzyszenia mogą należeć:

- obywatele polscy mający pełną zdolność do czynności prawnych i niepozbawieni praw publicznych,
- małoletni w wieku od 16 do 18 lat, którzy mają ograniczoną zdolność do czynności prawnych. Z tym zastrzeżeniem, że w składzie zarządu stowarzyszenia zrzeszającego takich członków większość muszą stanowić osoby o pełnej zdolności do czynności prawnych,

- **małoletni** poniżej 16 lat, za zgodą przedstawicieli ustawowych, z tym jednak zastrzeżeniem, że nie posiadają wówczas prawa udziału w głosowaniu na walnych zebraniach członków oraz prawa korzystania z czynnego i biernego prawa wyborczego do władz stowarzyszenia. Jeżeli jednak jednostka organizacyjna stowarzyszenia zrzesza wyłącznie małoletnich, mogą oni wybierać i być wybierani do władz tej jednostki,

- cudzoziemcy mający miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, zgodnie z przepisami obowiązującymi obywateli polskich,
- cudzoziemcy niemający miejsca zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej o ile statuty stowarzyszeń przewidują taką możliwość,
- osoba prawna, ale tylko jako wspierający członek stowarzyszenia,

Ograniczona swoboda przystępowania do stowarzyszeń wynikająca z ustaw szczególnych dotyczy np.:

- żołnierzy w czynnej służbie wojskowej,
- funkcjonariuszy AW i ABW,
- funkcjonariuszy policji,

Rodzaje członków stowarzyszenia

- członkowie zwykli
- członkowie wspierający
- członkowie honorowi
- członkowie założyciele

Prawa i obowiązki członków stowarzyszenia

Prawa członków zwyczajnych:

- czynne i bierne prawa wyborcze do władz stowarzyszenia,
- prawo zgłaszania opinii, wniosków i postulatów pod adresem władz stowarzyszenia,
- prawo uczestniczenia w zebraniach, odczytach, konferencjach, sympozjach i innych imprezach organizowanych przez stowarzyszenie,
- prawo do korzystania nieodpłatnie z urządzeń, świadczeń, szkoleń i pomocy stowarzyszenia,
- prawo do posiadania legitymacji stowarzyszenia i noszenia odznaki stowarzyszenia,
- prawo do korzystania z rekomendacji, gwarancji i opieki stowarzyszenia
- inne przewidziane przez statut

Obowiązki członków zwyczajnych:

- aktywne uczestniczenie w pracach i realizacji celów stowarzyszenia,
- przestrzeganie statutu, regulaminów i uchwał władz stowarzyszenia,
- regularne opłacanie składek i innych świadczeń obowiązujących w stowarzyszeniu,
- dbanie o dobre imię stowarzyszenia, przyczynianie się do jego wzrostu jego znaczenia.

**Sposób nabywania członkostwa
w stowarzyszeniu oraz
sposób i przyczyny jego utraty**

Zarząd podejmuje uchwałę dotyczącą przyjęcia w poczet członków na podstawie

- pisemnej deklaracji kandydata na członka zwyczajnego, zawierającej oświadczenie o woli wstąpienia do stowarzyszenia i akceptacji jego celów oraz zobowiązanie się do przestrzegania statutu, regulaminów, uchwał stowarzyszenia,
- pisemnej deklaracji kandydata na członka wspierającego zawierającej poza powyższym zobowiązanie się do podejmowania konkretnych działań na rzecz stowarzyszenia,

Nadanie godności członka honorowego

może nastąpić na wniosek zarządu
w drodze uchwały walnego zebrania członków.

Utrata członkostwa może nastąpić na skutek:

- pisemnej rezygnacji z przynależności do stowarzyszenia, zgłoszonej zarządowi
- śmierci członka albo utraty osobowości prawnej przez członka wspierającego
- pozbawienia członkostwa w drodze decyzji właściwego organu, z powodów określonych statutem

Ćwiczenie

Regulamin Stowarzyszenia Działkowców „Karwieńskie Błota” w Krokowej

§ 1

1. Stowarzyszenie Działkowców "Karwieńskie Błota", zwane dalej Stowarzyszeniem, działa na podstawie ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. - Prawo o stowarzyszeniach (t.j. Dz. U. z 2001 r. Nr 79, poz. 855 ze zm.) w formie stowarzyszenia zwykłego.
2. Siedzibą Stowarzyszenia jest Krokowa.
3. Stowarzyszenie posiada osobowość prawna / nie posiada osobowości prawnej.

§ 2

1. Celem działalności Stowarzyszenia jest reprezentacja właścicieli działek rekreacyjnych położonych w miejscowości Karwieńskie Błota przed organami administracji publicznej, władzami samorządowymi Gminy Krokowa oraz innymi instytucjami.
2. Stowarzyszenie zabiega o polepszenie warunków zagospodarowania działek, w szczególności o uchwalanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, budowę urządzeń infrastruktury technicznej i znoszenie ograniczeń w sposobie zagospodarowywania działek.

§ 3

Terenem działania Stowarzyszenia jest obszar Gminy Krokowa.

§ 4

Stowarzyszenie realizuje swoje cele poprzez:

- 1) zabieranie głosu i wyrażanie swojego stanowiska na forum publicznym;
- 2) współpracę z organami administracji publicznej oraz innymi instytucjami i podmiotami;
- 3) kierowanie postulatów do organów administracji publicznej i władz;
- 4) prowadzenie innych działań sprzyjających realizacji statutowych celów Stowarzyszenia.

§ 5

1. Najwyższą władzą Stowarzyszenia jest Zarząd / Zebranie Członków, który/e podejmuje decyzje we wszystkich sprawach należących do zakresu działania Stowarzyszenia.
2. Zarząd/Zebranie Członków zbiera się w miarę potrzeby na żądanie Prezesa Stowarzyszenia lub 5 członków Stowarzyszenia.
3. Zarząd/Zebranie decyduje o przyjęciu nowych członków do Stowarzyszenia.
4. Zarząd/Zebranie podejmuje uchwały zwykłą większością głosów w głosowaniu tajnym, przy obecności co najmniej połowy członków Stowarzyszenia, o ile niniejszy Regulamin nie stanowi inaczej.

§ 6

Stowarzyszenie reprezentuje Prezes Stowarzyszenia, wybierany i odwoływany przez Zebranie Członków/Zarząd zwykłą większością głosów w głosowaniu tajnym.

§ 7

Stowarzyszenie zostało zawiązane na czas nieokreślony. Stowarzyszenie może zostać rozwiązane decyzją Prezesa/uchwałą Zebrania Członków podjętą większością 2/3 głosów przy obecności co najmniej połowy członków Stowarzyszenia.

§ 8

Członek Stowarzyszenia naruszający Regulamin, działający wbrew interesom innych członków Stowarzyszenia lub postępujący niegodnie może zostać wykluczony ze Stowarzyszenia na podstawie uchwały Zebrania Członków podjętej większością 2/3 głosów przy obecności co najmniej połowy członków Stowarzyszenia.

Źródła informacji

Opracowano na podstawie:

1. *Ustawa z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach (Dz.U.2001.79.855 j.t.)*
2. *Gibalska A., Fundacje, stowarzyszenia zasady funkcjonowania i opodatkowania, Kraków 2010 r.*
3. *Kidyba A., Prawo handlowe, Warszawa 2010 r.*
4. *Słownik języka polskiego, pod red. W. Doroszewskiego.*